TEISMINIS BENDRADARBIAVIMAS BAUDŽIAMOSIOSE BYLOSE

Šioje faktų suvestinėje paaiškinama, kad ES teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose grindžiamas teismo nuosprendžių ir sprendimų tarpusavio pripažinimo principu ir kad tai apima priemones, kuriomis siekiama suderinti valstybių narių teisės aktus tam tikrose srityse. Lisabonos sutartyje nustatytas tvirtesnis pagrindas baudžiamojo teisingumo erdvei kurti, taip pat numatyti nauji Europos Parlamento įgaliojimai.

TEISINIS PAGRINDAS

— Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 82–86 straipsniai.

TIKSLAI

Laipsniškai panaikinus sienų kontrolę ES buvo sudarytos daug palankesnės sąlygos ES piliečiams joje laisvai judėti, tačiau nusikaltėliams taip pat tapo paprasčiau užsiimti nusikalstama veikla tarptautiniu mastu. Siekiant kovoti su tarpvalstybinio nusikalstamumo problema laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje numatytos priemonės, skirtos skatinti valstybių narių teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose. Visų pirma, turi būti laikomasi tarpusavio pripažinimo principo. Buvo patvirtintos specialios priemonės, kuriomis siekiama kovoti su tarpvalstybiniu nusikalstamumu ir terorizmu, taip pat užtikrinti, kad nukentėjusiųjų, įtariamųjų ir įkalintųjų teisės būtų apsaugotos visoje ES.

LAIMĖJIMAI

A. Pagrindiniai ES teisėkūros procedūra priimami aktai, susiję su teisminiu bendradarbiavimu baudžiamosiose bylose

1. Priėmimo procedūra

Pagal SESV dauguma teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose priemonių priimamos pagal įprastą teisėkūros procedūrą ir jų teisminė peržiūra priklauso Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencijai. Vis dėlto, net ir atmetus tam tikras su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve susijusias ypatybes (Airijos ir Danijos atsisakymo dalyvauti nuostatas (žr. prie SESV pridėtus protokolus Nr. 21 ir Nr. 22) ir privilegijuotą nacionalinių parlamentų vaidmenį (žr. protokolus Nr. 1 ir Nr. 2)), teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose ir policijos bendradarbiavimas dar nėra visiškai integruoti į ES sistemą ir jie išlaikė kai kurias ankstesnes, dar iki Lisabonos sutarties priimtas, ypatybes:

— Komisija dalijasi iniciatyvos teise su valstybėmis narėmis, jei jos sudaro ketvirtadalį Tarybos narių (SESV 76 straipsnis);

— su Parlamentu tik konsultuojamasi dėl konkrečių teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose priemonių, kurias Taryba priima vieningai. Jeigu Taryba

negali priimti vieningo sprendimo, devynios arba daugiau valstybių narių dar gali veikti kartu įgyvendindamos tvirtesnį bendradarbiavimą.

2. Pagrindiniai teisės aktai priimami taikant įprastą teisėkūros procedūrą.

a. Bendri minimalūs baudžiamojo proceso standartai:

— Direktyva dėl teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese (2010 m. spalio 20 d. Direktyva 2010/64/ES);

— Direktyva dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese (2012 m. gegužės 22 d. Direktyva 2012/13/ES);

— Direktyva dėl teisės turėti advokatą vykstant baudžiamajam procesui ir Europos arešto orderio vykdymo procedūroms ir dėl teisės reikalauti, kad po laisvės atėmimo būtų informuota trečioji šalis, ir teisės susisiekti su trečiaisiais asmenimis ir konsulinėmis įstaigomis laisvės atėmimo metu (2013 m. spalio 22 d. Direktyva 2013/48/ES);

— Direktyva dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (2016 m. kovo 9 d. Direktyva (ES) 2016/343);

— Direktyva dėl procesinių garantijų vaikams, kurie baudžiamajame procese yra įtariamieji ar kaltinamieji (2016 m. gegužės 11 d. Direktyva (ES) 2016/800);

— Direktyva dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (2016 m. spalio 26 d. Direktyva (ES) 2016/1919);

— Reglamentas dėl baudžiamojo proceso perdavimo (2024 m. lapkričio 27 d. Reglamentas (ES) 2024/3011).

b. Kova su terorizmu:

— Direktyva dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais (2016 m. balandžio 27 d. Direktyva (ES) 2016/681);

— Direktyva dėl kovos su terorizmu, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičianti Tarybos sprendimą 2005/671/TVR (2017 m. kovo 15 d. Direktyva (ES) 2017/54);

— Reglamentas dėl teroristinio turinio sklaidos internete klausimo sprendimo (2021 m. balandžio 29 d. Reglamentas (ES) 2021/784);

— Reglamentas dėl skaitmeninio keitimosi informacija terorizmo bylose, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1727 ir Tarybos sprendimas 2005/671/TVR (2023 m. spalio 4 d. Reglamentas (ES) 2023/2131).

c. Kova su korupcija, kibernetiniais nusikaltimais, sukčiavimu ir pinigų plovimu:

— Direktyva dėl atakų prieš informacines sistemas, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2005/222/TVR (Kibernetinių nusikaltimų direktyva) (2013 m. rugpjūčio 12 d. Direktyva 2013/40/ES);

— Direktyva 2014/42/ES dėl nusikaltimų priemonių ir pajamų iš nusikaltimų įšaldymo ir konfiskavimo Europos Sąjungoje (2014 m. balandžio 3 d. Direktyva 2014/42/ES);

— Direktyva dėl baudžiamųjų sankcijų už manipuliavimą rinka (manipuliavimo rinka direktyva) (2014 m. balandžio 16 d. Direktyva 2014/57/ES);

— Direktyva dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR (2014 m. gegužės 15 d. Direktyva 2000/383/ES);

— Direktyva dėl kovos su ES finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (2017 m. liepos 5 d. Direktyva (ES) 2017/1371);

— Direktyva, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/138/EB ir 2013/36/ES (2018 m. gegužės 30 d. Direktyva (ES) 2018/843);

— Direktyva dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis (2018 m. spalio 23 d. Direktyva (ES) 2018/1673);

— Reglamentas dėl nutarimų įšaldyti ir nutarimų konfiskuoti turtą tarpusavio pripažinimo (2018 m. lapkričio 14 d. Reglamentas (ES) 2018/1805);

— Direktyva dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/413/TVR (2019 m. balandžio 17 d. Direktyva (ES) 2019/713);

— Direktyva dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo (2024 m. balandžio 24 d. Direktyva (ES) 2024/1260);

— Reglamentas dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos (2024 m. gegužės 31 d. Reglamentas (ES) 2024/1624).

d. Keitimasis informacija tarp valstybių narių ir ES agentūrų:

— Direktyva dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose (2014 m. balandžio 3 d. Direktyva 2014/41/ES);

— Reglamentas dėl Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūros (eu-LISA) (2018 m. lapkričio 14 d. Reglamentas (ES) 2018/1726);

— Reglamentas dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo policijos bendradarbiavimui ir teisminiam bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose (2018 m. lapkričio 28 d. Reglamentas (ES) 2018/1862);

— Reglamentas, kuriuo Europos nuosprendžių registrų informacinei sistemai papildyti sukuriama centralizuota valstybių narių, turinčių informacijos apie priimtus trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės apkaltinamuosius

nuosprendžius, nustatymo sistema (ECRIS-TCN) ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1726 (2019 m. balandžio 17 d. Reglamentas (ES) 2019/816); šis reglamentas susijęs su Direktyva dėl keitimosi informacija apie trečiųjų šalių piliečius ir Europos nuosprendžių registrų informacinės sistemos (ECRIS), kuria iš dalies keičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2009/315/TVR (2019 m. balandžio 17 d. Direktyva (ES) 2019/884);

— Reglamentas dėl ES informacinių sistemų policijos ir teisminio bendradarbiavimo, prieglobsčio ir migracijos srityje sąveikumo sistemos sukūrimo (2019 m. gegužės 20 d. Reglamentas (ES) 2019/818);

— Direktyva dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų keitimosi informacija, kuria panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2006/960/TVR (2023 m. gegužės 10 d. Direktyva (ES) 2023/977);

— Reglamentas dėl Europos įrodymų pateikimo orderių ir Europos įrodymų saugojimo orderių elektroniniams įrodymams baudžiamajame procese ir laisvės atėmimo bausmių vykdymui pasibaigus baudžiamajam procesu (2023 m. liepos 12 d. Reglamentas (ES) 2023/1543);

— Direktyva, kuria nustatomos suderintos paskirtųjų įmonių ir teisinių atstovų skyrimo elektroniniams įrodymams baudžiamajame procese rinkti taisyklės (2023 m. liepos 12 d. Direktyva (ES) 2023/1544).

e. Nukentėjusiųjų apsauga:

— Direktyva dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos (2011 m. balandžio 5 d. Direktyva 2011/36/ES);

— Direktyva dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija (2011 m. gruodžio 13 d. Direktyva 2011/93/ES);

— Direktyva dėl Europos apsaugos orderio (2011 m. gruodžio 13 d. Direktyva 2011/99/ES);

— Direktyva, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai (2012 m. spalio 25 d. Direktyva 2012/29/ES);

— Direktyva dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje (2024 m. gegužės 14 d. Direktyva (ES) 2024/1385);

— Direktyva, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos (2024 m. birželio 13 d. Direktyva (ES) 2024/1712).

B. Teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose agentūros ir kitos susijusios įstaigos

1. Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra (Eurojustas)

Eurojustas skatina ir padeda geriau koordinuoti tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą, taip pat valstybių narių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą. Jis, visų pirma, sudaro geresnes sąlygas tarpvalstybinei savitarpio teisinei pagalbai teikti ir ekstradicijos prašymams vykdyti. Eurojustas remia valstybių narių valdžios institucijas,

kad jos galėtų veiksmingiau tirti tarpvalstybinius nusikaltimus ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą.

Eurojustas valstybių narių prašymu gali padėti joms vykdyti tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą, susijusius su atitinkamomis valstybėmis narėmis ir ES nepriklausančiomis valstybėmis, jeigu Eurojustas ir tos ES nepriklausančios valstybės yra sudarę bendradarbiavimo susitarimą arba jeigu įrodytas esminis interesas.

Eurojusto kompetencijai priklauso tų pačių rūšių nusikalstamos veikos ir nusikaltimai, kurie priklauso Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) kompetencijai, pavyzdžiui, terorizmas, prekyba narkotikais, prekyba žmonėmis, klastojimas, pinigų plovimas, kibernetiniai nusikaltimai, nusikaltimai nuosavybei arba viešosioms gėrybėms, įskaitant sukčiavimą ir korupciją, ES finansiniams interesams kenkiantys nusikaltimai, nusikaltimai aplinkai ir dalyvavimas nusikalstamos organizacijos veikloje. Eurojustas valstybių narių prašymu taip gali padėti joms vykdyti kitų nusikalstamų veikų tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą už jas.

Po Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą, kuri prasidėjo 2022 m. vasario mėn., nuo 2022 m. kovo mėn. Ukrainoje veikia Eurojusto remiama jungtinė ES tyrimų grupė (JTG). 2023 m. balandžio 14 d. septyni JTG nariai nutarė tirti ne tik įtarimus dėl karo nusikaltimų, bet ir dėl Ukrainoje įvykdytų genocido nusikaltimų. Tarptautinis baudžiamojo persekiojimo už agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą centras (ICPA) – Eurojuste įsteigtas teisminis organas – sudaro sąlygas keistis įrodymais ir parengti bendrą baudžiamojo persekiojimo strategiją. Eurojustas taip pat turi Sunkiausių tarptautinių nusikaltimų įrodymų duomenų bazę, skirtą JTG darbui ir kitiems tarptautinių nusikaltimų tyrimams remti. 2024 m. balandžio 2 d. Eurojustas dalyvavo Hagoje vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Teisingumo atkūrimas Ukrainai“, kad įvertintų pažangą, padarytą tiriant nusikaltimus, vykdant nusikaltėlių baudžiamąjį persekiojimą ir koordinuojant tarptautines pastangas. 2025 m. spalio 2 d. Eurojustas surengė susitikimą su Europos Taryba, kad pristatytų ICPA atliktą parengiamąjį darbą, susijusį su būsimu Specialiuoju tribunolu dėl agresijos nusikaltimo prieš Ukrainą.

2024 m. rugsėjo mėn. Eurojustas oficialiai įsteigė Europos teisminį tinklą organizuoto nusikalstamumo klausimais (EJOCN), kuris veikia kaip specializuotų ekspertinių žinių centras, padedantis teisminėms institucijoms kovoti su organizuotu nusikalstamumu.

2022 m. balandžio mėn. Komisija paskelbė pasiūlymą išplėsti Eurojusto įgaliojimus. Po kelių savaičių Parlamentas ir Taryba susitarė dėl peržiūrėtų įgaliojimų, kurie sudaro sąlygas Eurojustui išsaugoti, analizuoti, saugoti karo nusikaltimų, genocido ir nusikaltimų žmoniškumui įrodymus ir jais dalytis su valstybių narių kompetentingomis teisminėmis institucijomis ir Tarptautiniu baudžiamuoju teismu. Naujas Eurojusto reglamentas paskelbtas ES oficialiajame leidinyje 2022 m. gegužės 31 d. ir įsigaliojo kitą dieną.

Anksčiau Eurojusto veiklą reglamentavęs teisės aktas (2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas 2009/426/TVR dėl Eurojusto stiprinimo) įsigaliojo 2009 m. birželio 4 d. 2019 m. gruodžio 12 d. pradėtas taikyti Reglamentas (ES) 2018/1727. Dabartinis Eurojusto teisinis pagrindas yra 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/838, kuriuo dėl įrodymų, susijusių su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, išsaugojimo, analizės ir laikymo Eurojuste iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1727.

Eurojustas kasmet skelbia metinę ataskaitą. 2025 m. gegužės 15 d. Eurojustas paskelbė 2024 m. metinę ataskaitą. 2024 m. Eurojusto darbe daugiausia dėmesio buvo skiriama ES teisminio atsako į karą Ukrainoje inicijavimui ir bendradarbiavimo su ES nepriklausančiomis valstybėmis stiprinimui. 2025 m. sausio mėn. Eurojustas ir Europolas paskelbė ataskaitą „Bendri kibernetinių nusikaltimų iššūkiai“ (angl. *„Common challenges in cybercrime“*).

Eurojusto būstinė yra Hagoje (Nyderlandai).

2. Europos prokuratūra

Tarybos reglamentas, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939) galioja nuo 2017 m. lapkričio 20 d. Parlamentas pritarė Tarybos reglamento projektui savo 2017 m. spalio 5 d. pozicijoje.

Europos prokuratūra – tai nepriklausoma tarnyba, atsakinga už nusikaltimų, susijusių su ES biudžetu, pavyzdžiui, sukčiavimo, korupcijos ar tarpvalstybinio sukčiavimo PVM, kurio vertė didesnė nei 10 mln. EUR, tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir teisingumo vykdymą. Ateityje nusikaltimų sąrašą būtų galima išplėsti įtraukiant, pavyzdžiui, terorizmą.

2019 m. Europos Parlamentas ir Taryba bendru sutarimu septynerių metų kadencijai paskyrė pirmą Europos vyriausiąją prokurorę Laurą Codruţą Kövesi; ši kadencija negali būti pratęsta.

Iki šiol prie Europos prokuratūros sistemos prisijungė 24 valstybės narės, o likusios nedalyvaujančios valstybės narės gali prisijungti bet kuriuo metu. Europos prokuratūros centrinė būstinė yra Liuksemburge, čia taip pat yra vyriausiosios prokurorės ir Prokurorų kolegijos, sudarytos iš visų dalyvaujančių valstybių narių atstovų, biurai. Jiems pavesta vadovauti deleguotųjų prokurorų, atsakingų už kasdienį nusikalstamų veikų tyrimą, darbui.

Europos prokuratūra savo veiklą pradėjo 2021 m. birželio 1 d. ir jau atlieka daug tyrimų. Taip pat tęsiamas darbas įvairiose srityse, įskaitant nacionalinių teisingumo sistemų pritaikymą prie Europos prokuratūros reglamento, Europos deleguotųjų prokurorų skyrimą ir darbuotojų įdarbinimą.

2025 m. kovo 19 d. bendrame Europos Parlamento Biudžeto kontrolės ir Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto posėdyje Europos prokuratūra pristatė 2024 m. metinę ataskaitą. 2024 m. pabaigoje Europos prokuratūra atliko iš viso 2 666 aktyvius tyrimus (38 proc. daugiau nei ankstesniais metais), o apskaičiuota žala ES biudžetui siekė 24,8 mlrd. EUR (22,5 proc. daugiau nei 2023 m.). Daugiau kaip pusė apskaičiuotos žalos (13,15 mlrd. EUR) yra susijusi su tarpvalstybiniu sukčiavimu PVM, kurį vykdant beveik sistemingai dalyvauja nusikalstamos organizacijos, o tai kelia didelį pavojų vidaus saugumui.

EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

Parlamentas atliko labai svarbų vaidmenį formuojant ES teisės aktus teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje, užtikrindamas, kad kova su nusikalstamumu ir korupcija taptų politiniu prioritetu. Parlamentas ir Taryba

lygiomis teisėmis formavo teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose. Įprasta teisėkūros procedūra taikoma beveik visoms ES baudžiamosios teisės sritims, išskyrus kelias išimtis, visų pirma, Europos prokuratūros įsteigimą, kuriam buvo taikoma pritarimo procedūra.

Pagrindinė valstybių narių teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose užtikrinimo priemonė yra Eurojustas. Vykdant Eurojusto reformą Parlamentas aktyviai pasisakė už griežtesnę parlamentinę kontrolę ir geresnes duomenų apsaugos taisykles.

2020 m. gruodžio 1 d. Parlamentas (dėl COVID-19 nuotoliniu būdu) surengė pirmą tarpparlamentinį komitetų susitikimą dėl Eurojusto veiklos vertinimo. Tarpparlamentinis komitetų susitikimas buvo skirtas pirmam Eurojusto veiklos vertinimui, kurį atliko Europos Parlamentas ir nacionaliniai parlamentai pagal SESV 85 straipsnį ir Reglamentą (ES) 2018/1727. Antras tarpparlamentinis komitetų susitikimas dėl Eurojusto veiklos vertinimo buvo surengtas 2022 m. vasario 1 d., trečias – 2022 m. lapkričio 30 d., o ketvirtas – 2023 m. lapkričio 7 d. Briuselyje. Penktas tarpparlamentinis komitetų susitikimas įvyko 2024 m. gruodžio 2 d., o šeštas – 2025 m. lapkričio 20 d.

2021 m. sausio 20 d. Parlamentas priėmė rezoliuciją „Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos įgyvendinimas“ (taip pat patvirtino 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR, priimto prieš Lisabonos sutartį, įgyvendinimo ataskaitą). Šioje rezoliucijoje Parlamentas įvertino supaprastintos tarpvalstybinio asmenų perdavimo tarp teisminių institucijų procedūros, kuri 2004 m. pakeitė ilgai trunkančias ES ekstradicijos procedūras, remiantis teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo principu, rezultatus.

2021 m. spalio 6 d. Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl dirbtinio intelekto baudžiamojoje teisėje ir jo naudojimo policijos ir teisminių institucijų reikmėms baudžiamosiose bylose. 2024 m. kovo 13 d. Parlamentas priėmė poziciją dėl pasiūlymo dėl Reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (DI aktas, priimtas 2024 m. birželio 13 d.).

Parlamentas neseniai parengė pranešimus ir rezoliucijas šiais klausimais: smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencija ir kova su juo; kova su korupcija; prekybos žmonėmis prevencija, kova su tokia prekyba ir aukų apsauga; baudžiamojo proceso perdavimas; nukentėjusiųjų teisės; pinigų plovimas ir terorizmo finansavimas; konfiskavimas ir turto susigrąžinimas; neapykantos retorika internete; seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos nustatymas ir pašalinimas; kibernetiniai nusikaltimai; teisingumo sistemos skaitmeninimas; teisėsaugos bendradarbiavimas; terorizmas ir smurtinis radikalėjimas ir intervencinės šnipinėjimo programos.

2024 m. kovo 12 d. Parlamentas priėmė poziciją dėl naujos direktyvos, skirtos sankcijoms už ES ribojamųjų priemonių pažeidimus. 2022 m. gruodžio mėn. Komisija, reaguodama į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, pateikė pasiūlymą dėl šios direktyvos, ji priimta 2024 m. balandžio 24 d. Šiuo teisės aktu nustatoma nusikalstamų veikų apibrėžtis ir sankcijos už ES ribojamųjų priemonių pažeidimus, kartu kriminalizuojant sankcijų vengimą.

Teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose politika vis dar plėtojama, ypatingas dėmesys skiriamas veiksmingesnei kovai su visai ES kylančiomis grėsmėmis ir nusikalstamumu. Parlamentas patvirtino specialias priemones, kuriomis siekiama

kovoti su terorizmu, tarpvalstybiniu nusikalstamumu, korupcija, sukčiavimu ir pinigų plovimu ir užtikrinti, kad nukentėjusiųjų, įtariamųjų ir įkalintųjų teisės būtų apsaugotos visoje ES. Taip pat priimta ne viena priemonė siekiant pagerinti keitimąsi informacija tarp valstybių narių.

2025 m. spalio 1–2 d. Briuselyje įvyko trečiasis Aukšto lygio forumo dėl ES baudžiamosios teisenos ateities plenarinis posėdis.

Parlamentas išnagrinės būsimus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl Eurojusto ateities ir kovos su organizuotu nusikalstamumu taisyklių, kaip paskelbta 2026 m. Komisijos darbo programoje, ir dėl jų balsuos.

Šią faktų suvestinę parengė Europos Parlamento Teisingumo, pilietinių laisvių ir institucinių reikalų teminis skyrius. Daugiau informacijos pateikiama Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto interneto svetainėje.

Mariusz Maciejewski / Alessandro Davoli
04/2026